

TOPLANDILAR

Turgut Uyar (Ankara, 4 Ağustos 1927 - İstanbul, 22 Ağustos 1985) İstanbul'daki ilköğreniminden sonra, Konya Askeri Okulu, Bursa Işıklar Askeri Lisesi ve Askeri Memurlar okulunu bitirip Posof, Terme ve Ankara'da personel subayı olarak görev yaptı. 1958'de askerlikten ayrılarak Türkiye Selüloz ve Kâğıt Sanayii'nin Ankara şubesinde çalışmaya başladı. Emekliliğinden sonra İstanbul'a yerleşti. İkinci Yeni'nin, Edip Cansever ve Cemal Süreya ile birlikte öncü şairlerinden olan Turgut Uyar, hece ölçüsüyle yazdığı ve toplumsal konuları işleyen ilk iki kitabından (*Arz-ı Hal*, 1949; *Türkiyem*, 1952) sonra, *Dünyanın En Güzel Arabistanı*'yla (1959) bireyin iç dünyası, yalnızlığı ve açmazını eksen tutan bir yaklaşımla, dilde ve duyarlılıkta yeni imkânları zorlayan bir şiirin peşinde oldu. *Tütünler Islak* (1962) ve *Her Pazarteside* (1968) koruduğu bu çizgiyi, *Divan*'la (1970) geleneksel şiirin kalıplarına, *Toplandılar* (1974) ve *Kayayı Delen İncir*'le (1982) söz konusu dönemde yaşanan sınıfsal mücadelenin yansımalarına açtı. Abdülhak Hamit Tarhan ve Yahya Kemal Beyatlı'dan Oktay Rifat ve Metin Eloğlu'na, tek şiirden yola çıkarak bir dizi şairi incelediği *Bir Şiirden* (1983) adlı bir de inceleme kitabı bulunan Turgut Uyar'ın, *Tütünler Islak* ile 1963 Yeditepe Şiir Armağanı, *Kayayı Delen İncir* ile 1982 Behçet Necatigil Şiir Ödülü ve *Büyük Saat* (1984) ile Sedat Simavi Vakfı Edebiyat Ödülü vardır.

Turgut Uyar'ın
YKY'deki kitapları

- Büyük Saat - Bütün Şiirleri (2002)
Korkulu Uсталık - Şiir Üzerine Yazılar, Söyleşiler,
Soruşturmalar, Bir Şiirden (2009)
“Yitiksiz” (Kitaplarına Girmemiş Şiirleri) (2010)
Dünyanın En Güzel Arabistanı (2016)
Veys (2017)
Bir Şiirden (2017)
Elele Okuyalım - Yazılar ve Söyleşiler 1978-1984 (2018)
Divan (2019)
Kayayı Delen İncir (2024)
Her Pazartesi (2024)
Toplandılar (2024)

Doğın Kardeş
Göge Bakma Durağı - Seçme Şiirler (2008)

TURGUT UYAR

Toplandılar

70-73 Notları

Şiir

YAPI KREDİ YAYINLARI

İçindekiler

- 9 • Kar Altında, Evde
11 • İlkin
12 • Kim Çağırıyor Maviyi
13 • Kalmak İçin Bir Yazı
14 • Bir Yılın En Soğuk
Akşamında Aşk Övgüsü
15 • Hadi İzmir'e...
17 • Kar Sesi
18 • Sözcük
20 • Kazı
21 • Kavşakta
23 • Denize Önsöz
25 • Güverteden Biri
26 • Şehirden Biri
28 • Acının Tarihi
30 • Acının Coğrafyası
32 • Vaktin Çağrısı
34 • Anlatı
37 • Sunak
41 • Bazilika
43 • Karşılıklı Çekilmişti
Duvarlar
44 • Hayri Bey
49 • Bir Amcanın ve Onun
Karısının Ölümüne Ağıt
50 • Elli İki Hane
52 • Yanık Tarlalar'a
54 • Yaz Yadırgaması
56 • Kıştan Kalan Soğukluk
58 • Pazarlıksız
60 • Ölüm Yikanması
62 • Şaşıyorum Gözyaşına
64 • Açlık Çoğunluktadır
67 • Bir Kırmızı Örtü
69 • Çılgın-Hüzünlü
71 • Bir Şeyle Mukayyetiz
Serbest Değiliz Efendim
72 • Önce : Davranmak
73 • Durmak
74 • Birçok Ölüm İçin
Raslantı
76 • Kar Erimedi
78 • Feride'ye Ninni
81 • *Gazete I*
87 • *Gazete II*
91 • *Gazete III*
98 • Hasan Mutluluğu
100 • Paramparça
102 • Kalbindir
104 • Uzunuzak
106 • Mektup
107 • Beni
108 • Senin Sol Yanında
110 • Ağaçlar Uyuyor
111 • Mosmor
113 • Bir Süregen
İlkbahar
116 • Umuttur

Toplandılar

(70-73 Notları)

KAR ALTINDA, EVDE

güzel yorgan iğnesi
güzel karanfil sapı
güzel geçmiş bir vakit
güzel öğle sonrası
toplanıp bir odanın
en güzel geçmişine
dünyayı ısıtalım

bir abdullah çocuğun
büyük güzel gözleri
bir hatice çocuğun
büyük güzel gözleri
biri denize yakın
biri denize uzak
toplanıp bir denizin
en güzel geçmişine
dünyayı ısıtalım

güzel kara saçları
orman kolcularının
bozkırı betimleyen
güzel devedikeni
sen kendi güzel bozkır
yaramda açan lâle
güzel konuşmaları
gece yolcularının
güzel bir ağıt olan
ey gece dağlarının
ey güzel hancıları
kimi denize uzak
kimi dağlara yakın
toplanıp geçmişine
kendi güzel bir hanın
dünyayı ısıtalım
dünyayı ısıtalım
kendi güzel dünyayı

İLKİN

bunu kimse söylemedi, belki düşündü
çünkü vardır insanın yaşamasında
uyku ve öfke gibi vardır
kimse söylemedi
tuzunu çoğaltan bir denizde
nasıl batarsa güneş öyle
ben de kaçırdım
ki gözüm bütün gün
günboyu lekelerde
kaçırdım ama şöyle de söylenebilir
şiirin bütün geçmişinin dışında
artı eksi bütün değerlerin dışında
önceden açıklanan her şeyin dışında
örneğin en sıcak ülkelerin yazında
en soğukların kışında
yanarım üşürüm berbat olurum
hiçbir şeye yaramam
ama yine seni severim
o zaman sen de beni sev
evet.

KİM ÇAĞIRIYOR MAVİYİ

kim düzenliyor bu uyuşmazlığı, kimin
ellerim bir iki harf yazıyor hızlıca
nerden baksan zehir gibi kapkara
tuzla ekmek arasında suyla benim aramda
maviyi çađıran kim şimdi, kimin
uygunsuz elleri dolaşıyor aramızda
şimdi bu her şey nedir
dkknların bankaların borsaların adı ne
yeřilin tadı hani, gln sevinci nerde
şimdi durup dururken nedir bu
gündüzü hızlandıran, geceyi bölen öfke
maviyi çağıran kim, kimdir çağıran maviyi
asıl mavi kimi çağırıyor, asıl onun adı ne

KALMAK İÇİN BİR YAZI

epeski bir yorum: atlar ve kediler ve serçeler ve
 kuytularda uyuklayan köpekler ve yıllarla
 acının ve sevincin üçüz kardeşi olan kendisi her sokakta
 bir selâm olarak alınmaktadır
 ve deniz diplerinin yeşil basıncıdır ve bazı bulutların
 doğudan kuzeye yoğunlaşmasıdır

epeski bir yorum: sıcak bir eylül değişmesidir bir
 eşkiya yatağının en uzun günleri
 aşkın öbür adı artık kentlerde kaybedilmiş bir savaşın
 tarihi olarak anlatılmaktadır
 ve eski ceketlerin utancı oymalı askılara parlak tüylü
 şapkalarla birlikte asılmayınca

epeski bir yorum: kan, kusar güneşin öfkesini, hatırlar
 onu otlarla bakımsız kıyılarla
 çünkü şöyle böyle de olsa bir elin ince boyunlu bir
 sürahiye doldurduğu hatırlanmaktadır
 ben ne diyorum: çaylar, dereler böyle sakin ve
 kararlıyken ovada, koruyorsa yatağını
 günün biçtiği kefen uyuyorsa uysal gecenin
 kurumuş ve hüzün dolu bedenine
 şuramda bir sancı, şuramda, atların kişnemesi gibi asi
 gece karanlığında
 kalayım kalayım diyorum olmuyor
 ben gidiyorum.

BİR YILIN EN SOĞUK AKŞAMINDA AŞK ÖVGÜSÜ

Nasıl yadsınabilir yüreklerde gezinmesi
tozlu bir gümüş tabağın, çiçeksiz bir sardunyanın
bir kadifenin avuçları kamaştırın anısı
ıpışık caddelerden, armağanlık çiçeklerden
kanı çekilir gibidir eski dünyanın
kalabalıkta, yarışsız bir hipodrom ıssızlığında
bir suyun durmadan durmadan aktığı sanısı
geceyi, egemen geceyi hazırlayan akşamı
bir altın yüzük gibi sıyırmak taşbebeklerden
köşebaşları acımasız bir yüzdürler sunarlar kendilerini
dünyada, bir güneş yılının en soğuk akşamı.

.....

İki kişinin birbirine baktığı akşam saatinde
uzakta bir ırmak bir tomruğu taşıyordur elbette
bir yer sızlıyor belleğimde seni bir yerden tanıyorum
işte ellerin birini öldürenin elleri
bir merdiven taşıyan birinin elleri
belki biçimli ama ağzın ilgilendirmiyor beni
sen su mu içerdin süte ekmek mi batırırdın
o büyük nehir sürerken kütükleri
seni tanıyorum elbet ama neye yarar
uzun zamandır buluşmamıştık
hem insan ne kadar taşıyabilir şuncacık yüreğinde
bunca gemiler bunca tirenler gazeteler
oradan oraya taşırken en kötü haberleri.

.....

Yemin ederim aşk değildir bu
dünyada, bir güneş yılının en soğuk akşamı
soğuşun bu kertesinde gözlerdeki bu buğu
yemin ederim aşk değildir, aşk değildir
daha başka bir şeydir ki, göz yumulur.

HADİ İZMİR'E...

yorgunsun hoş gelmişsin
 kara gece nöbetinden hoş gelmişsin
 yat uyu yerin hazır
 hak etmişsin uykuyu
 helâl olsun uykun bahtiyar sağlığın
 ama bir uzak iskelede başka olurken deniz
 sakla uykunu biraz o uzak iskeleye

bak sakın telâşlanma
 bitiverdi iki aylık bir çocuğun kendisi
 bir şey değil bir çocuğun iki aylık tanrısı
 bitiverdi iki aylık bir çocuğun kendisi
 haydi kalk, sakla biraz haydi kalk haydi dedim
 açıp sonsuz bir camı bir uzak iskeleye
 şimdi tam sırasıdır her şey hazırken böyle
 şimdi bunu gömelim

nasılsa girdi bu karaşafak aramıza
 haydi şimdi ölüm vakti değil aramızda
 ölüm ki bir olağan acının anısıdır
 şimdi anıya yer yok aramızda

ne güzel uyurduk biz kavgasız gürültüsüz
 bir yara bile olsa şuramızda buramızda
 sular gibi karışık olan uykumuzda
 senin kara gecen paslı benim çocuğum ölü
 bir uzun yaşamayı beygirler gibi koştüğümüzde
 hatırlarsın uzakta koştüğümüzde
 sayılara vurdular bizi haydi kalk